

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Dalšími spolupřáteli Archeologický ústav SAV v Nitře, Prähistorische Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Wien, Archäologisches Institut der Universität zu Köln, Abt. Archäologie der römischen Provinzen, Podtatranské múzeum Poprad (44 účastníků, z toho 37 zahraničních z Maďarska, Německa, Polska, Rakouska a Slovenska).

Tolik potřebná popularizace výsledků vědecké činnosti byla koncentrována zejména na expoziční a výstavní prezentace. B. Komoróczy vypracoval námět i scénář a významně se podílel také na vlastní přípravě a realizaci stálé muzejní expozice „Římané a Germáni v kraji pod Pálavou“, od června 2007 pro návštěvníky otevřená v Regionálním muzeu v Mikulově. Expozice následně v Národní soutěži muzeí „Gloria musaealis“, pořádané Ministerstvem kultury ČR a Asociací muzeí a galerií ČR, získala nejvyšší ocenění v kategorii „Muzejní výstava roku 2007“. S širokým ohlasem se setkala rovněž tematická výstava „Lovci mamutů“, ve dnech 11. 10. 2006–30. 4. 2007 pořádaná v Národním muzeu v Praze. Vedle účasti M. Nývltové Fišákové a J. Svobody na scénáři, přípravě a provedení celé akce přispěla M. Nývltová Fišáková příslušnými pasážemi i do průvodce výstavou (Lovci mamutů: kdo nelovil, nepřežil!, Praha 2006, 59 str.), stejně jako do kolektivní širší popularizační publikace (Šída, P. a kol.: Lovci mamutů, Praha 2007, 120 str.). Ze zahraničních účastí pak lze zmínit výstavu „Schicksaljahr 907. Die Schlacht bei Pressburg und das frühmittelalterliche Niederösterreich“, dolnorakouským Zemským archivem (Niederösterreichisches Landesarchiv) uskutečněnou ve dnech 3. 7.–28. 10. 2007 v Kulturfabrik Hainburg a. d. D., na jejímž koncipování a tvorbě spolupracoval L. Poláček.

Tragickým požárem 25. 9. 2007 byla zcela zničena ústřední budova s pracovny a depozitáři na výzkumné základně ústavu v Mikulčicích. Podstatně se tak změnila podmínky pro další vědecko-výzkumnou činnost tohoto detašovaného pracoviště. Požár poškodil provoz základny a dočasně znemožnil její odbornou činnost, značné škody utrpěla pramenná báze pro hodnocení dosavadních výzkumů na hradišti „Valy“ u Mikulčic a některých výzkumů v zázemí lokality. Ústav s podporou Akademie věd ČR zahájil ihned po požáru obnovu pracoviště, stejně jako teoretického i terénního výzkumu v jeho rámci. Během října a listopadu 2007 byl obnoven provizorní chod základny, současně probíhala záchrana archeologického pramenného materiálu poškozeného požárem, následovalo jeho základní ošetření a zajištění. V prostorách brněnského ústředí ústavu bylo zprovozněno oddělení pro obnovu archivu mikulčického výzkumu, v současné době za pomoci dalších institucí v celé České republice probíhá konzervace poškozených nálezů. Na ni naváže etapa identifikace a nové evidence předmětů, závisící mimo jiné na paralelně pokračující obnově archivu.

Nová situace s sebou přináší potřebu úpravy vědeckých záměrů mikulčické expozitury. Vedle systematického zpracování dosavadních výzkumů bude zvýšený důraz kladen na řešení konkrétních otázek historického významu a vývoje lokality, a to v co nejširším kon-

textu. Moderní terénní výzkum se zapojením progresivních prospekčních, dokumentačně-technických, analytických a konzervačních metod by pak měl umožnit řešení širšího spektra otázek. V souladu s novou etapou mikulčického výzkumu je plánována i celková rekonstrukce a modernizace základny, včetně přestavby muzea na předhradí a nových forem památkové prezentace lokality, nominované k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO.

Provozně se v praxi plně osvědčilo zřízení samostatného oddělení archeologické památkové péče, na základě příslušných ustanovení zákona č. 20/1987 Sb. v platném znění zabezpečující expertní a správní činnost v oblasti ochrany a záchrany archeologických nálezů a lokalit. Nadále velmi negativně na chod ústavu působily zcela nedostatečné prostorové podmínky ústředního brněnského pracoviště, ztěžující nezbytnou reorganizaci a personální posílení. Atestováno bylo v roce 2007 v souladu s příslušnými normativy Akademie věd ČR celkem 12 pracovníků brněnského Archeologického ústavu.

Jiří Doležel

2. ZASEDÁNÍ PALEOLITIKŮ, DOLNÍ VĚSTONICE 2007

Ve dnech 4.–5. října 2007 organizoval Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., v Dolních Věstonicích 2. zasedání paleolitiků (k 1. zasedání viz PV 2006), tentokrát s podtitulem „aktuální výsledky výzkumů a analýz“. S novými výsledky vystoupili účastníci z Čech, Moravy, Slovenska a Polska.

Vstupní blok referátů byl věnován starému a střednímu paleolitu Čech. I. Fridrichová Sýkorová referovala o stavu mikroregionálního výzkumu v povodí Hrádeckého potočka, O. Levínský o problematice drobnotvarých industrií mladší fáze starého paleolitu v Čechách a A. Dušková Šajnerová doplnila aktuální výsledky experimentů a traseologických analýz, které se ve své většině rovněž týkaly českého materiálu.

Druhý blok referátů byl směřován na nové lokality a na zpracování starších výzkumů z období mladého a pozdního paleolitu na Slovensku. T. Michalík uvedl novou lokalitu Mníchova Lehota jako součást paleolitického sídelního areálu Trenčinské kotliny, O. Žaar prezentoval starší výzkum J. Barty v Trenčianských Bohuslavicích (se zaměřením na kamennou industrii), M. Vláčiky lovnou zvěř z téhož naleziště (se zřetelem na lidské zásahy na osteologickém materiálu) a A. Nemergut referoval o sídelní strategii pozdního paleolitu na severním Slovensku.

Následoval blok věnovaný gravettieniu jižní Moravy. J. Svoboda představil záchranný výzkum na nově objevené lokalitě Pavlov VI v létě 2007 (srv. kap. Paleolit), J. Wilczynski referoval o výzkumu stop lidské činnosti na osteologickém materiálu ze starších výzkumů v Pavlově I a M. Nývltová Fišáková o nových analytických výzkumech směřovaných k poznání sezonality osídlení v rámci gravettieniu. Následovaly referáty o mladopaleolitických výzkumech a objevech v širším prostoru Mo-

ravy, Slezska a jižního Polska, jmenovitě o novém odkryvu na gravettské lokalitě Spytihněv (P. Škrdla, srv. kap. Paleolit), o objevu další kumulace mamutích kostí v Předmostí IV (Z. Schenk, srv. kap. Paleolit), o struktuře a rozptylu kamenné industrie v areálu známé lokality Petřkovic I (M. Novák) a o nové gravettské lokalitě Targowisko v jižním Polsku (J. Wilczynski).

V rámci závěrečného bloku referovala M. Zelinková o technologicko-ekonomické analýze industrie z tvrdých živočišných materiálů z Dolních Věstonic I, S. Krásná a M. Zelinková o mladopaleolitických nástrojích v kontextu opracování kůže, A. Šefčáková o jeskynních malbách v Slovenském krasu a jejich předběžném radio-karbonovém datování a P. Šída, P. Pokorný a P. Kuneš o archeologicko-botanickém výzkumu v areálu rybníka Švarcemberk (a dalších mezolitických výzkumech v Čechách, jmenovitě v Českém ráji). Zasedání uzavřela zpráva Z. Schenka, P. Škrdly a M. Kučy o objektu nejstaršího neolitu ve Spytihněvi.

Následující den navštívili účastníci konference nově instalované informační tabule u paleolitických lokalit sídelního areálu Dolní Věstonice-Pavlov.

Celkově je potěšitelné, kolik nových objevů v terénu paleolitický výzkum každoročně přináší. Na zasedání byly pohotově předneseny první výsledky těchto nových odkryvů, současně se však paleolitická komunita vyrovnává s dlouhodobými úkoly zpracování starších výzkumů. Nové metody a přístupy přitom umožňují klást nové otázky a formulovat specializovaná témata, vedená napříč paleolitickou problematikou.

Jiří Svoboda

OTÁZKY NEOLITU A ENEOLITU NAŠICH KRAJÍN – 26. MEZINÁRODNÍ SETKÁNÍ

Ve dnech 24.–27. 9. 2007 se uskutečnilo v pořadí již 26. setkání specialistů na problematiku neolitu a eneolitu, tentokrát v příjemném prostředí východoslovenské Zemplínské šrávy v okrese Michalovce. Setkání zaštitěné Archeologickým ústavem SAV v Nitre, Zemplínským muzeem v Michalovcích a Slovenskou archeologickou společností při SAV probíhalo ve znamení oslav 50. výročí založení Zemplínského muzea v Michalovcích. Kolokvia se zúčastnili kromě pořádající země archeologové z České republiky, Rakouska, Polska a Ukrajiny. V průběhu jednání zazněly referáty v následujícím pořadí.

Pondělí 24. 9. odpoledne: Gačková Lýdia: Neolitické a eneolitické osídlenie regiónu; Chovanec Ján: Zemplínske Hradište v dobe kamennej; Strakošová Ivana: Neolit a eneolit v oblasti Humenného; Kotorová-Jančová Mária: Neolitické a eneolitické osídlenie Horného Zemplína; Furmanek Miroslav, Masojć Mirosław: Chronologia absolutna osadnictwa mezolitycznego i neolitycznego w Polsce południowo-zachodniej; Šmíd Miroslav: Birituální pohřebiště LnK v Kralicích na Hané (předběžná zpráva); Čižmář Zdeněk: Smíšené soubory se šáreckou keramikou v prostředí moravských sídlišť LnK; Dočkalová Marta, Čižmář Zdeněk: Bioarcheologická a antropologická analýza sídlišť LnK na Moravě; Cheben Ivan,

Soják Marián: Sídliisko lineárnej kultúry a železovskej skupiny v Poprade-Matejovciach; Hreha Rastislav: Sídliiskové objekty kultúry s východnou lineárnou keramikou a bukovo-horskej kultúry na výstavbe dialnice „D1 Svinia-Prešov západ; Kaczanowska Magdalena, Kaminiská Ľubomíra, Kozłowski Janusz: Štiepaná kamenná industria protolineárnej keramiky z Košíc-Červeného raka; Matuszewska Agnieszka, Szydłowski Marcin: Obrzańska enklawa póznej kultury ceramiky wstęgowej w świetle materiałów ze stanowiska nr. 14 w Sulechowie; Škrdla Petr, Schenk Zdeněk, Kuča Martin: Výšinné sídliště LnK ve Spytihněvi; Tkačuk Taras, Kočkin Igor: The sites of linear Band Pottery culture of Upper Dniester River; Vizdal Marián, Kozłowski Janusz, Nowak Marek: Stav výskumu ranoneolitickej osady v Moravanoch okr. Michalovce. Úterý 25. 9.: Mozgała Marta: Obrządek pogrzebowy ludności neolitycznej kręgu południowego w Polsce zachodniej; Parobková Alena: Žiarový pohrebný rítus v období neolitu a eneolitu; Ďuriš Jozef: Intenzita prepálenia mazanice na príklade deštrukcie domu lengyelskej kultúry z Chynorian; Milo Peter: Geofyzikálna prospekcia na sídliisku Těšetice-Kyjovice; Vokáč Milan, Kuča Martin, Přichystal Antonín: Raw material of polisched stone industry in south Moravia; Kuča Martin, Schenk Zdeněk, Vokáč Milan: Lesůňky a Dluhonice, srovnání dvou lokalit s MMK; Kuzma Ivan, Kopčková Monika: Sídliisko ludanickej skupiny v Nitre, závod SONY (předběžná zpráva); Pažinová Noémi, Hložek Martin, Gregorová M.: Mikropetrografické rozbory lengyelské keramiky z Bučian; Trabska J., Kurgan-Przybylska Małg., Trybalska B.: Przyczynek do poznania technologii ceramiky kultury Malickej z Górnego Śląska; Dreczko Ewa: Osadnictwo społeczności kultury pucharów lejkowatych w dorzeczu górnej Odry; Horváthová Eva: Vyhodnotenie osídlenia Bádenskej kultúry na Východoslovenskej nížine vo svetle starších a novších výskumov; Kovárník Jaroslav: Další nálezy keramiky s brázděným vpichem na jižní a jihozápadní Moravě; Remišová-Věšínová Kamila: Příspěvek k interpretaci neolitické antropomorfní plastiky a problematika teorie prvotního matriarchátu; Farka Zdeněk: Eneolitická plastika z okolí Bratislavy; Krenn-Leeb Alexandra: Aktuelle Forschungen zur Jevišovice-Kultur in Niederösterreich; Pavúk Juraj: Novšie nálezy medenej industrie zo západného Slovenska; Schreiner Marcus: Archeometalurgia na Slovensku – rudy a kov; Pavelčík Jiří: Ohlasy východoslovenského neolitu na východní Moravě a na Opavsku; Šuteková Jana: Opevněné sídliisko bošáckej skupiny v Podolí (okr. Nové Město nad Váhom); Tkáč Peter: Pohrebisko kultúry zvoncovitých pohárov v Ivanovicích na Hané, trať Borůvka; Kováčik Peter, Plaštiaková Miroslava, Veselá Petra, Moník Martin, Cheben Michal: Neolitické osídlenie na lokalite Praha-Nové Zahradní město; Videiko Michail: Trypilia and Baden cultures; Přichystal Antonín, Šebela Lubomír: Silicítové sekery na Moravě a v přílehlé části Horního Slezska z pohledu použitých surovin; Janák Vratislav, Přichystal Antonín: Suroviny broušených kamenných nástrojů v neolitu a eneolitu horního Poodří; Jarošová Ivana, Dočkalová Marta, Fojtová Martina: Rekonstrukce stravy neolitického obyvatelstva z Moravy podle mikroabrazí zubů; Vaškových Miroslav, Schenk Zdeněk, Kuča Martin: Předběžná